

SEE MORE JESUS · WANTTOSEEMORE.COM

Biblia Inasema Nini Kuhusu Bidii? — Sehemu ya 2 · Maandiko ya KJV yenye Nambari za Strong

SEHEMU YA 2 · UTAFITI MPYA ULIOJENGWA JUU YA MAFUNDISHO MSINGI YA KIBIBLIA

Bidii — Fundisho la Msingi la Kibiblia

NENO LA UFUNGUZI

Kila mwaminifu anauliza swali hili: nitajuaje kwamba nitasimama mwisho? Jibu la Mungu si hisia, wala halijawachwa katika shaka. Mungu ameliweka jibu mkononi mwa mtu mwenyewe, naye anaita jambo hilo bidii. Si kazi ya mwili peke yake, wala si akili inayozunguka huku na huku. Ni moyo wote uliokusudiwa katika kitu kimoja, ukiongeza neema juu ya neema. Hakuna ahadi katika kitabu inayotolewa kwa mzembe. Mvivu husema njia ni ngumu, naye hulala. Lakini mwenye bidii huamka mapema; hutafuta, hushika, hufanya kazi, hujifunza. Katika lugha ya kale, mtu wa bidii na dhahabu safi wanatajwa kwa neno moja, kwa sababu dhahabu haipatikani ikilala njiani — huchimbwa. Kile usichokichimbulia, bado hukikitaki. Kile unachokichimbulia kila siku, Mungu atakuhakikishia. Yeye anajitaja mwenyewe kuwa mtoaji wa thawabu — hilo ni jina lake mwenyewe alilojiitia — naye amejifunga kwa mwenye bidii: fanya mambo haya, na hutajikwaa kamwe; fanya mambo haya, na mlango utafunguka wazi. Huyo ndiye Mungu ambaye somo hili linamweka mbele yako. Mchunguze kwa makini.

MASWALI MATATU AMBAYO SOMO HILI LINAJIBU:

1. Waumini wanaamriwa kufanya bidii ili kuifanya dhabiti nini — na yeye afanyaye mambo haya hatafanya nini kamwe?
2. Mithali inasema nini kuhusu mkono, nafsi, na mawazo ya mwenye bidii — na ya mzembe?
3. Ni nani anayemtua Mungu, na mwenye bidii ataonekanaje na yeye atakapokuja?

MSINGI ULIOKWISHAWEKWA — BIDII

BIDII (SPOUDE) = KASI + UZITO WA MOYO + SHAUKU — IKIWEKWA KINYUME NA WAVIVU NA

MZEMBE (2 Peter 1:5; Proverbs 12:24; Proverbs 6:6-11).

MVIVU ATAKUWA CHINI YA KODI + SHAMBA LAKE LIMEOTA MIIBA (Proverbs 12:24; Proverbs 24:30-34).

YEYE NI MTOAJI THAWABU KWA WALE WAMTAFUTAO KWA BIDII (Waebrania 11:6).

KUONYESHA BIDII ILE ILE KWA UTHIBITISHO KAMILI WA TUMAINI HATA MWISHO (Waebrania 6:11-12).

›JITAHIDINI MPATE KUONEKANA NA YEYE MKIWA NA AMANI (2 Petro 3:14).

› KWA KUJITAHIDI KWA BIDII ZOTE, ONGEZENI KATIKA IMANI YENU --> WALA HAMTAKUWA WAZEMBE WALA WASIOZAA MATUNDA (2 Petro 1:5-8).

FANYA BIDII KUTHIBITISHA WITO NA UTEUZI WENU --> HAMTAJIKWAA KAMWE (2 Petro 1:10).

Sehemu hii ya Pili inathibitisha ukweli uleule kutoka kwa kundi jipya la mashahidi.

MANENO MUHIMU YA KIYUNANI

“**bidii**” — **G4710 spoude** — kasi, haraka, hamu, bidii

bidii katika lugha mpya ni neno la kasi — inaenda kwa haraka, halichelewi

“**weka bidii**” — **G4704 spoudazo** — kutumia kasi, kufanya bidii, kuwa mwepesi na mwenye bidii

Neno moja linasimama chini ya masomo, kazi, jitihada, na kuwa na bidii — shtaka ni shtaka moja

“**kutafuta kwa bidii**” — **G1567 ekzeteo** — kutafuta kwa bidii, kutafuta kwa kina, kutamani

zawadi si kwa wale wanaotamani, bali kwa wale wanaomtafuta hadi mwisho wa jambo hilo

“**Mzembe**” — **G3576 nothros** — mvivu, mzito, dhaifu

neni linaloshindana na bidii — kupokea taratibu kusikia, taratibu kurithi; mvivu hana ukosefu wa hamu, ana ukosefu wa kutenda

“**sawa**” — **G949 bebaiois** — thabiti, haraka, imara

bidii yenye juhudi humalizika katika kitu kilichofanywa imara — wito uliofanywa dhabiti, nanga iliyo hakika na thabiti

(Mawazo yangu binafsi — Roho alichagua spoude (G4710, bidii), ambayo ina maana ya kasi, wala si zelos (G2205), ambayo ina maana ya moto. Moto waweza kuwaka kwa nguvu jikoni na usisogee kamwe. Kasi huenda. Bidii si jinsi moyo unavyowaka kwa moto ndani ya nyumba — ni kama miguu inakwenda au la.)

MANENO MUHIMU YA KIEBRANIA

“**bidii**” — **H2742 charuts** — kali, yenye ncha, kama chombo cha kupura chenye meno; pia dhahabu safi, kama inavyochimbwa kutoka ardhini; pia uamuzi

neni moja ni mtu mwenye bidii, dhahabu safi, na bonde la uamuzi — mafunzo haya yanachimba kwa ajili ya dhahabu hiyo

“**bidii**” — **H4929 mishmar** — mlinzi, ulinzi, mahali pa kulinda

"kwa bidii yote" ni "kwa ulinzi wote" — ulinzi uliowekwa juu ya moyo kama juu ya mji

“kwa bidii” — **H3966 me'od** — nguvu, uwezo, mno

neni lenyewe linalotafsiriwa "kwa uwezo wako wote" — bidii ni upendo katika nguvu kamili

“tafuta mapema” — **H7836 shachar** — kuwa mapema katika kazi, kutafuta mapema, kama alfajiri
mtafutaji mwenye bidii huamka na mapambazuko; anatafuta kwanza, si mwishoni

“Kuweka” — **H8104 shamar** — kuzunguka kwa miti ya miiba kama uzio, kulinda, kuangalia
Kulinda kwa bidii ni kuweka ua wa miti yenye miiba kuzunguka jambo Mungu alilolisema, ili kwamba hakuna kitakachoiba

LANGO LA UFUNGUZI

2 Petro 1:10 Kwa hiyo, ndugu zangu, fanyeni bidii zaidi kuuthibitisha wito wenu na uteule wenu. Kwa maana mkifanya hivyo, hamtajikwaa kamwe **[G4417 ptaio ■]** **[G949 bebaio ■]** **[G4704 spoudazo ■]**
FANYA BIDII → WITO WENU NA UTEUZI WENU KUWA IMARA → MKITENDA HAYO, HAMTAJIKWAA KAMWE.

(Mawazo yangu binafsi — sikia maana ya maneno haya: "toa bidii" ni spoudazo (G4704, toa bidii), kutumia haraka; "hakika" ni bebaio (G949, hakika), imara na thabiti; "kujikwaa" ni ptaio (G4417, kujikwaa), kujikwaa. Toa haraka, na msimamo unakuwa imara, na mguu hautajikwaa kamwe. Wito na uteule ni vya Mungu; kuvifanya kuwa vya hakika ni bidii ya yule aliyetwa — hii ndiyo somo lote katika mstari mmoja.)

I. AGIZO — JIFUNZE, JITAHIDI, TEMBEA KWA UANGALIFU

A. 2 Timotheo 2:15 Jitahidi kujionyesha kwa Mungu kuwa umekubaliwa naye, mtendakazi asiye na sababu ya kuona aibu, ukilitumia kwa usahihi neno la kweli. **[G3718 orthotomeo ■]** **[G2040 ergates ■]** **[G4704 spoudazo ■]**

JIFUNZE → KUKUBALIWA MBELE ZA MUNGU → MFANYAKAZI ASİYETAHAYARIKA, ANAYEFANUA NENO LA KWELI KWA USAHIHI.

(Mawazo yangu binafsi — "study" hapa haimaanishi vitabu tu. Ni spoudazo (G4704, give diligence), neno lilo hilo linalotafsiriwa "give diligence" na "be diligent" — kutumia haraka, kufanya bidii. Mfanyakazi anakubaliwa kwa sababu alikuwa mwepesi kuhusu neno la kweli.)

B. Waefeso 4:3 Jitahidini kudumisha umoja wa Roho katika kifungo cha amani. **[G4704 spoudazo ■]**
KUJITAHIDI KUUDUMISHA UMOJA WA ROHO → KATIKA KIFUNGO CHA AMANI.

C. Waefeso 5:15 Kwa hiyo angalieni sana jinsi mnavyoenenda, si kama watu wasio na hekima, bali kama wenye hekima **[G199 akribos ■]**

TEMBEA KWA UANGALIFU → SI KAMA WAPUMBAVU, BALI KAMA WENYE HEKIMA.

(Mawazo yangu binafsi — akribos (G199, kwa bidii), inayotafsiriwa "kwa uangalifu" hapa, ina maana ya sahihi, kwa usahihi kabisa — hakuna kitu cha uzembe. Bidii si kasi tu; ni uangalifu unaochukuliwa katika kila hatua.)

II. MWENYE BIDII NA MVIVU — USHUHUDA MPYA WA MITHALI

A. Mithali 10:4 Mikono mivivu hufanya mtu kuwa maskini lakini mikono yenye bidii huleta utajiri. **[H2742 charuts ■]** **[H7423 remiyyah ■]**

MKONO WA UVIVU → UMASKINI + MKONO WA MWENYE BIDII HUTAJIRISHA.

B. Mithali 22:29 Je, unamwona mtu stadi katika kazi yake? Atahudumu mbele ya wafalme; hatahudumu mbele ya watu duni. **[H4106 mahir ■]**

MTU MWENYE BIDII KATIKA KAZI YAKE → ATASIMAMA MBELE YA WAFALME.

(Mawazo yangu binafsi — hapa "mwenye bidii" ni neno la pili la Kiebrania: mahir (H4106, mwenye bidii) — mwepesi, tayari, mstadi. Ni neno linalotumika kwa "mwandishi mwepesi" wa zaburi. Charuts (H2742, mwenye bidii) ni mtu mkali; mahir ni mtu tayari. Neno moja hukata; lingine huenda kwa kasi — na yote mawili hukaa mbele ya wafalme.)

C. Mithali 27:23 Hakikisha kuwa unajua hali ya makundi yako ya kondoo na mbuzi, angalia kwa bidii ng'ombe zako. **[H3045 yada ■]**

HAKIKISHA KUWA UNAJUA HALI YA MAKUNDI YAKO YA KONDOO NA MBUZI → ANGALIA KWA BIDII NG'OMBE ZAKO.

III. SI MVIVU, BALI UNAOZIDI — BIDII HATA MWISHO

A. Waebrania 6:19 Tunalo tumaini hili kama nanga ya roho iliyo imara na thabiti. Tumaini hili huingia katika sehemu takatifu iliyopo nyuma ya pazia **[G949 bebaio]**

NANGA YA NAFSI, IMARA NA THABITI.

B. Warumi 12:8 kama ni kutia moyo na atie moyo, kama ni kuchangia kwa ajili ya mahitaji ya wengine na atoe kwa ukarimu, kama ni uongozi na aongoze kwa bidii, kama ni kuhurumia wengine na afanye hivyo kwa furaha. **[G4710 spoude]**

YEYE ATAWALAYE, KWA BIDII.

C. Warumi 12:11 Msiwe wavivu, bali mwe na bidii katika roho mkimtumikia Bwana. **[G2204 zeo]** **[G4710 spoude]** **[G3636 okneros]**

HUJI KATIKA BIDII + MKIWA MOTO KATIKA ROHO + MKIMTUMIKIA BWANA.

(Mawazo yangu binafsi — "bidii" hapa ni neno spoude (G4710, bidii) lenyewe: msiwe wavivu katika bidii yenu. Onyo hili si kuhusu biashara. Ni kuhusu kasi ya nafsi katika kumtumikia Bwana.)

D. Yuda 1:3 Wapendwa, ingawa nilikuwa ninatamani sana kuwaandikia kuhusu wokovu ambao tunaushiriki sisi sote, niliona imenipasa kuwaandikia na kuwasihia kwamba mwitetea imani iliyokabidhiwa watakatifu kwa nafasi moja itoshayo. **[G4710 spoude]**

NILIFANYA BIDII YOTE KUANDIKA → KUSHINDANIA KWA BIDII IMANI.

E. 2 Petro 1:19 Nasi tunalo pia neno la hakika zaidi la unabii, ambalo mtafanya vyema mkiliangalia kwa bidii, kama vile nuru inavyong'aa gizani, hadi kupambazuka na nyota ya asubuhi izuke mioyoni mwenu. **[G949 bebaio]**

NENO LA UNABII LILILO IMARA ZAIDI → ANGALIENI, KAMA TAA, MPAKA KUCHA.

IV. YULE ANAYELIPA THAWABU — KWA WALE WANAOMTAFUTA KWA BIDII

A. Mathayo 7:8 Kwa kuwa kila aombaye hupewa; naye kila atafutaye hupata; na kila abishaye hufunguliwa mlango. **[G2212 zeteo]**

KWA KUWA KILA AOMBAYE HUPEWA + NAYE KILA ATAFUTAYE HUPATA.

B. Isaya 55:6 Mtafutani Bwana maadamu anapatikana; mwiteni maadamu yu karibu.

MTAFUTENI BWANA MAADAMU ANAPATIKANA → MWITENI MAADAMU YU KARIBU.

C. Zaburi 105:4 Mtafutani Bwana na nguvu zake, utafutani uso wake siku zote. **[H1245 baqash]**

MTAFUTENI BWANA NA NGUVU ZAKE → UTAUTENI USO WAKE SIKU ZOTE.

KINYWA CHA WAWILI — MASHTAKA YA KUSHIKA, YATHIBITISHWE KATIKA KINYWA CHA WAWILI NA WA TATU

Kumbukumbu La Torati 4:9 Mwe waangalifu, na makini ili msije mkasahau mambo ambayo mliyaona kwa macho yenu, wala kuyaacha yaondoke moyoni mwenu siku zote za uhai wenu. Mwafundishe hayo watoto wenu na watoto wao baada yao. **[H3966 me'od]** **[H8104 shamar]**

TUNZA NAFSI YAKO KWA BIDII → USIJE KUSAHAU + UWAFUNDISHE WANA WAKO.

Mithali 4:23 Zaidi ya yote, linda moyo wako, kuliko yote uyalindayo, maana ndiko zitokako chemchemi za uzima. **[H4929 mishmar]** **[H5341 natsar]**

ZAIDI YA YOTE, LINDA MOYO WAKO, KULIKO YOTE UYALINDAYO → MAANA NDIKO ZITOKAKO CHEMCHEMI ZA UZIMA.

Yuda 1:21 Jilindeni katika upendo wa Mungu mkitazamia kwa furaha rehema ya Bwana wetu Yesu Kristo ili awalete katika uzima wa milele. **[G5083 tereo]**

JIWEKENI KATIKA UPENDO WA MUNGU → KUUTAZAMIA REHEMA HATA UZIMA WA MILELE.

(Mawazo yangu binafsi — kwa kinywa cha mashahidi wawili neno limethibitishwa; hapa kinywa cha tatu kinasema pia: kamba ya nyuzi tatu haivunjiki upesi. Musa anasema, ilinde nafsi yako kwa uangalifu; mithali inasema, linda moyo wako kwa bidii yote; Yuda anasema, jilindeni katika upendo wa Mungu. Ulinzi tatu, bidii moja. Angalia lugha hizo: ulinzi wa kale ni shamar (H8104) na natsar (H5341), boma na ulinzi wa doria; ulinzi wa Yuda ni tereo (G5083), kulinda kama kwa jicho. Lugha mbili, agizo moja: alichokupa Mungu, ulinde.)

KIVULI NA UTIMILIFU

Fikiria kivuli kinacholala chini. Unaweza kuona umbo lake, lakini umbo hilo peke yake halitakuambia ni nini kinachotupa kivuli hicho — inaweza kuwa kitu kimoja, inaweza kuwa kitu kingine chenye ukubwa sawa, na maadamu unatazama kivuli tu, unaweza kubahatisha tu. Kivuli hubaki kuwa fumbo mpaka nuru ya kweli ikukuonyeshe kitu chenyewe. Ndipo unarudi kutazama kivuli na kuona kwamba lilikuwa umbo la kitu hicho tangu mwanzo. Ndivyo yalivyo mifano ya Agano la Kale. Ni vivuli vya kweli, vilivyoumbwa kwa hakika na mwili halisi — "kivuli cha mambo yatakayokuja; bali mwili ni wa Kristo" (Wakolosai 2:17). Lakini kivuli "sio mfano wenyewe hasa" (Waebrania 10:1), hivyo hakuna aliyeweza kusoma kweli yote kutoka kwenye kivuli peke yake. Kristo alipokuja, nuru ilionyesha mwili — na sasa tunarudi kutazama kivuli na kuona ni umbo la nani lililokuwa likibebwa nacho tangu mwanzo.

Shadow Kumbukumbu La Torati 6:17 Utayashika maagizo ya Bwana Mungu wako kwa bidii, na masharti na amri alizokupa. **[H8104 shamar ■]**

UTAYASHIKA MAAGIZO YA BWANA MUNGU WAKO KWA BIDII.

Fulfillment Tito 3:8 Hili ni neno la kuaminiwa. Nami nataka uyasitize mambo haya, ili wale ambao wamemwamini Mungu wapate kuwa waangalifu kujitoa kwa ajili ya kutenda mema wakati wote. Mambo haya ni mazuri tena ya manufaa kwa kila mtu. **[G5431 phrontizo ■]**

KUANGALIA KWA BIDII KUZISHIKA KAZI NJEMA → ZILIZO NZURI NA ZENYE FAIDA KWA WATU.

(Mawazo yangu binafsi — ni bidii ile ile, iliyogeuzwa. Chini ya Musa ilishika ua wa amri zilizoandikwa katika mawe. Katika Kristo inajishughulisha kuhifadhi matendo mema yanayotiririka kutoka kwa imani ambayo tayari imeaminiwa. Bidii haikuondolewa kamwe; ilitimizwa. Kushika sheria kumekuwa kuhifadhi matendo ya imani hai.)

KUFUNGA

Isaya 40:31 bali wale wamtumainio Bwana atafanya upya nguvu zao. Watapaa juu kwa mbawa kama tai; watapiga mbio wala hawatachoka, watatembea kwa miguu wala hawatazimia. **[H6960 qavah ■]**

WALE WANAOMNGOJEA BWANA WATAPATA NGUVU MPYA → WATAPIGA MBIO, WALA HAWATACHOKA.

2 Petro 1:11 na mtajaliwa kwa ukarimu mwingi kuingia katika ufalme wa milele wa Bwana na Mwokozi wetu Yesu Kristo. **[G2023 epichoregeo ■]**

MLANGO WA KUIINGIA UTAKAOWEKWA WAZI KWENU KWA UKAMILIFU KATIKA UFALME WA MILELE.

(Mawazo yangu binafsi — hii ndiyo mafundisho yote kwa pumzi moja. Mungu hajamwacha mtu ajiulize kama atasimama. Ameliweka jambo hilo mkononi mwa mtu huyo mwenyewe na kuliita bidii. Toa bidii, na wito unafanywa kuwa dhabiti, na mguu hautajikwaa kamwe. Legeza mkono, na roho itatamani na haitakuwa na kitu. Mkono wa bidii unatawala; roho ya bidii inanenepeshwa; mtu wa bidii anasimama mbele ya wafalme. Na juu ya hayo yote, Mungu anajitaja mwenyewe kuwa mtoaji thawabu kwa wale wanaomtafuta kwa bidii. Basi linda moyo wako, linda roho yako, jilinde mwenyewe. Jifunze, shindana, tembea kwa uangalifu. Usichoke, kwa maana majira ya kuvuna yamewekwa. Mungu huyo huyo anayekuwa kukimbia ameahidi kuufanya upya nguvu zako kwa ajili ya mbio hiyo, mpaka mlango uwe wazi kabisa kuingia katika ufalme wa milele.)

JARIBIO LA MAZOEZI

1. 2 Petro 1:10 — fanyeni bidii kuuthibitisha wito wenu na uteule wenu:

- a) thabiti
- b) uhakika
- c) tele

2. Mithali 10:4 — mikono yenye bidii:

- a) ni ya thamani

- b) atatawala
- c) huleta utajiri

3. Waefeso 5:15 — Kwa hiyo angalieni sana jinsi mnavyoenenda:

- a) kwa uangalifu, si kama wasio na hekima, bali kama wenye hekima
- b) anayemstahili Bwana katika kila jambo la kumpendeza
- c) katika Roho

4. 2 Timotheo 2:15 — Jitahidi kujionyesha kwa Mungu kuwa umekubaliwa naye, mtendakazi asiye na sababu ya kuona aibu, ukilitumia kwa usahihi:

- a) neno la uzima
- b) neno la ahadi
- neni la kweli

5. Mathayo 7:8 — kwa kuwa kila aombaye hupewa; naye kila atafutaye:

- a) atapata pumziko
- Hupata
- c) atashibishwa

6. Mithali 4:23 — linda moyo wako, kuliko yote uyalindayo, maana ndiko zitokako:

- a) mawazo maovu hutoka
- b) ni chemchemi ya uzima
- c) ndiko zitokako chemchemi za uzima

7. Isaya 40:31 — bali wale wamtumainio Bwana atafanya upya nguvu zao; watapaa:

- a) watapaa juu kwa mbawa kama tai
- b) kusimama mbele ya wafalme
- c) hazitajikwaa kamwe

JIBU: 1-b, 2-c, 3-a, 4-c, 5-b, 6-c, 7-a

JINSI SOMO HILI LINAVYOGAWANYIKA

JINSI KIVULI KINAVYOLETA NURU: BIDII ILIYOKUWA IKIELEKEZWA KWENYE MBAO ZA MAWE (KUMBUKUMBU LA TORATI 6:17) SASA INAELEKEZWA KWENYE KUDUMISHA MATENDO MEMA YANAYOTOKANA NA IMANI HAI (TITO 3:8). AMRI ILIYOSHIKWA INAKUWA TENDO JEMA LINALODUMISHWA.

JINSI AGANO JIPYA LINAVYOFUNGUA NENO HILO: "TOA BIDII" LINAUFUNGULIWA NA JAMII YAKE YA MAAGIZO — JIFUNZE (2 TIMOTHEO 2:15), JITAHIIDI (WAEFESO 4:3), ENENDA KWA UANGALIFU (WAEFESO 5:15). NENO MOJA, SPOUDAZO (G4704, TOA BIDII), LINALOSEMWA KWA NJIA KADHAA.

→ **JINSI MANENO YANAVYODHIHIRISHA MAANA: NENO LA KIEBRANIA LA MWENYE BIDII (CHARUTS, H2742, DILIGENT) PIA LINA MAANA YA DHAHABU SAFI, KALI, NA UAMUZI. NENO LA KIUUNANI LA BIDII (SPOUDE, G4710, DILIGENCE) LINA MAANA YA KASI. MTU MWENYE BIDII NI MTU ALIYEAMUA AMBAYE HUSONGA MBELE.**

→ **HII INAKUHUSU VIPI: LINDA MOYO WAKO KWA BIDII YOTE (MITHALI 4:23). MSIWE WAZEMBE KATIKA KAZI (WARUMI 12:11). MTAUTENI BWANA MAADAMU ANAPATIKANA (ISAYA 55:6). BIDII HUANZA LEO, KATIKA JAMBO AMBALO MKONO WAKO UNALIPATA KULIFANYA.**

HII NDIYO MAANA YAKE KWA UMILELE: MTU ATAPEWA KWA UKAMILIFU NJIA YA KUIINGIA KATIKA UFALME WA MILELE (2 PETRO 1:11). BIDII SI KWA MAISHA HAYA TU; NI NJIA YA KUFANYA HAKIKA YA MAISHA YAJAYO.

NJIA YA KANDO: "FANYENI BIDII" (SPOUDAZO, G4704) PIA NI NENO LILILOPO NYUMA YA "MKIJITAHIDI KUHIIFADHI UMOJA WA ROHO" (WAEFESO 4:3) — FUATILIA JAMAA YA NENO HILI MOJA NA UONE BIDII INATUMIKA KWA MAMBO GANI KATIKA NYARAKA.

UNAPASWA KUFANYA NINI ILI UOKOKE?

Angalia mafunzo yetu ya Biblia — "Ni Lazima Nifanye Nini Ili Niokoke"

SOURCES & CREDITS

Scripture: the redistributable Bible for this language (CC BY-SA 4.0) — a redistributable edition, looked up exactly and never machine-translated.

Alternate chapter/verse numbering reconciled with STEP Bible TVTMS (CC BY 4.0).

Strong's numbering & original-language data: OpenScriptures Hebrew Bible (CC BY 4.0); STEP Bible.org — TAHOT/TAGNT/TBESH/TBESG (CC BY 4.0);

Robinson-Pierpont Byzantine Majority Text (Public Domain); Strong's dictionary, 1890 (Public Domain).

Typography: Google Noto fonts (SIL Open Font License 1.1).

© SEE MORE JESUS · wanttoseemore.com — shared under Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0).